Statement of the Chief Minister *Re*: Communal Disturbance in Hubli City.

† Sri VEERENDRA PATIL.—I may be permitted to make a further statement on the communal disturbances in Hubli City.

On 10th March 1969 I have already made a statement relating to the regrettable clash that occurred in Hubli City on the afternoon of Saturday, the 8th March 1969 between the two communities. I had also indicated that a preliminary investigation disclosed that properties worth about Rs. 80,000 have been destroyed. Government have given anxious thought in regard to the relief that should be afforded to the victims. Government have now sanctioned a grant of Rs. 40,000 as relief to the victims of the communal disturbances. In addition, a sum of Rs. 40,000 is being placed at the disposal of the Deputy Commissioner, Dharwar, for granting interest-free loans to the sufferers. Instructions are being issued to the Deputy Commissioner that the quantum of relief and loan should be determined keeping in view the financial condition of each person or family and the actual damage suffered, after making a complete assessment in consultation with the concerned authorities.

Calling Attention to a matter of Urgent Public Importance *Re*: low water levy at Bhutanal tank in Bijapur.

Sri S. S. ARAKERE (Belloli).—I beg to call the attention of the Minister of State for Municipal Administration to the situation that has arisen due to low water level at Bhutanal Tank in Bijapur.

† Sri B. M. PATIL (Minister of State for Municipal Administration).—The present water level in the tank is at R. L. 1840 (as on 1st March 1969). The present bed level in the tank is at R. L. 1830. So the depth of water in the tank is 10' and the available storage of water is 86 M. Cft. Taking into consideration the evaporation losses and the daily consumption of water from Bhutnal tank to Bijapur City at the rate of 6.25 lakh gallons per day; the present storage will last for a period of 6 months, *i.e.*, up to the end of August 1969, by which time showers are expected and the tank will get replenished.

Besides, emergency measures that were taken up during the last summer, mainly pumping water from the local wells for non-domestic use are still being continued. As such there is no anxiety in respect of water supply to Bijapur City, as apprehended.

However, to solve the problem of recurring scarcity of water supply to Bijapur City, permanently, comprehensive water supply scheme from Krishna River as source at an estimated cost of Rs. 123.00 lakhs is being taken up expeditiously for execution.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಸ್. ಅರಕೇರಿ.—ನೀರು 6 ತಿಂಗಳವರೆಗೂ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ವಸ್ತುತಃ ಬಿಜಾಪುರ ಸಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ತಾನು ಮಾತ್ರ ನೀರು ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ, ಬಾವಿಗಳು ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಒಣಗಿಹೋಗುತ್ತಾ ಇವೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾಗಿದೆ. ಕೃಷ್ಣಾ ಯೋಜನೆ ಬರುವುದು ಇನ್ನೂ 6 ವರ್ಷ ಆಗುತ್ತದೆ. ಬಿಜಾಪುರ ಸಿಟಿ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದಿರಿ, ಅದರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಏನಾಯಿತು ?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಂ. ಪಾಟೀರ್.—ಈಗಾಗಲೇ ನನ್ನ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಏನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಆ ರೀತಿ ತೀವ್ರತೆ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ, ಅಂತಹ ತೀವ್ರತೆ ಕಂಡುಬಂದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

Collection of Arrears of Land Revenue

†ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ (ಶ್ರವಣಬೆಳಗುಳ)'—ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಂಡನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ತಮ್ಮ ಮುಖೇನ ಸರ್ಕಾರದವರಲ್ಲಿ ನಿವೇದನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ನೆಂದರೆ, ರೆವೆನ್ಯೂ ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್ ಬಂದ ದಿನ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರೈತ ಸಂಸಾರಗಳು 4 ವರ್ಷಗಳ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಒಂದೇ ಸಾರಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮುಖ್ಯ ಮುಂತ್ರಿಗಳ ಆಜ್ಞೆ ಮೇರಿಗೆ ಇವತ್ತು ಕಂದಾಯ ವಸೂಲು ಮಾಡತಕ್ಕ ಬರಾಕ್ಕಾರ್‌ರ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದಾಗಿ ಸಹಿಸಲಾರದಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಏನು ರಿಯಾಯಿತಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಸಭೆಯ ಮುಖಾಂತರ ದೇಶದ ರೈತರಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಅವತ್ತು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿದೆವು.

ಅವತ್ತು ರೆವಿನ್ಯೂ ಸಚಿವರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ದೆಹಲಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಇವತ್ತಾದರೂ ಕೂಡ ಈ ಕಂದಾಯದ ನೀತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ನಿಲುವು ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಕಳೆದ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ರೆವಿನ್ಯೂ ಸಚಿವರು ಹಳೇ ಕಂದಾಯ ವಸೂಲು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಸರ್ಕಾರ ಅದನ್ನು ಬಡಿಗೆ ಇಟ್ಟು ಹೊಸ ದರದಲ್ಲೇ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬರಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಿ 4 ವರ್ಷಗಳ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಒಂದೇ ಸಾರಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಮಳೆ ಬೆಳೆಗಳು ಹೋಗಿವೆ, ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಿಂದ ಸಹಸ್ರಾರು ಜನ ರೈತರು ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ ಕಳವಳಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುವಾಗ ಈ ಒಂದು ರಿಯಾಯಿತಿ ಏನಿದೆ, ರೈತರು ಯಾವ ಕಂದಾಯ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ನಿಲುವು ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬೇಕು ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳತಕ್ಕ ರೈತರಿಗೆ ನಾವು ಏನೂ ಉತ್ತರ ಹೇಳಬೇಕೆಂಬುದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಅವರ ಕಷ್ಟ ಏನಿದೆ ಎಂಬು ದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ದೇಶಾದ್ಯಂತವೂ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಈ ಸಭೆಗೆ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಜನತೆಗೆ ಒಂದು ಭರವಸೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

2-30 P.M.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಆ ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್ ಶನಿವಾರ ಇದೆ. ಆ ದಿವಸ ಇದನ್ನು ಚರ್ಚೆಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳ ಬಹುದು. ಆದರೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದಾದರೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಎ. ಚನ್ನೇಗೌಡ (ಪಾಂಡವಪುರ).—ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ನಾನು ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇಲ್ಲಿ ಏನೊಂದು ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೋ ಅದನ್ನು ಅವರು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಮೇಲೂ ಅನೇಕ ಸುತ್ತೋಲೆ ಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಕಂದಾಯವನ್ನು ವಸೂಲ್ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕ ನಿಲುವನ್ನು ಅವರು ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ತಮಗೆ ನಾನೊಂದು ವಿಚಾರ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಾರ್ಲಿಯಮೆಂಟರಿ ಕನ್‌ವೆನ್‌ಷನ್ ಏನಿದೆಯೆಂದರೆ ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಲೀಡರ್ ಯಾರಿದ್ದಾರೆ ಅವರು ಮಾತನಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಬೇರೆ ಆ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡಬಾರದು. ಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಆ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಅವರ ಲೀಡರ್‌ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲ ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ...

Sri M. NAGAPPA (Raichur).—I request the Hon'ble Chair not to pass such remarks. We are not differing with the statement made by our Hon'ble Leader. I am sorry that such remarks are passed.

† ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್ (ಗದಗ್).—ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನದು ಒಂದು ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರಿದೆ. ಅದು ಏನೆಂದರೆ: ಈಗತಾನೆ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನಮ್ಮ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಧುರೀಣರ ಬಗ್ಗೆ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಯಾವ ನೇಮು ನಿಬಂಧನೆಗಳಿಗೂ ಸಂಬಂಧಪಡದೆ ಇರುವಂಥ ಮಾತು. ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಅವರು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾಗಿ ಉಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ವಿರೋಧಪಕ್ಷದವರಾದ ನಾವು ಈ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ನಾಯಕರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿದೆಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ನಿಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬುವುದನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಂದಲಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರಿಂದಲಾಗಲೀ ನಾವು ಒಂದು ಪಾಠವನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ನಾಯಕರ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಅಖಂಡ ವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕರಾಪಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಧುರೀಣರೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ್ಲೂ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಇಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪಕ್ಷಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಇತ್ತ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡತಕ್ಕ ಎಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೂ ಅವರು ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರೇನು ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿ ಅದನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದರೆ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಡೆರ್ಜಿಯಾಗತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯದ ಮೇಲೂ ಮಾತನಾಡುವ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಹಕ್ಕಿದೆ. ಆದರೆ ಇಂಥ ಒಂದೊಂದು ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಕಾದುಕೊಂಡಿದ್ದು ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದಾಗ ಅದನ್ನು ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ತಳಕುಹಾಕಿ ನಮ್ಮನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಐಕ್ಯಮತ್ಯಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆಯುಂಟುಮಾಡತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮಾತನಾಡಿರತಕ್ಕದ್ದು ಸರಿಯಾದದ್ದಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಅಧಿಕೃತ ವರದಿಯಿಂದ ಎಕ್ಸ್‌ಪಂಜ್ ಮಾಡಬೇಕ್ರು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದೇ ನನ್ನ ಪಾಯಿಂಟಾಫ್ ಆರ್ಡರ್.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—The point is ಪಾರ್ಟಿ ಲೀಡರ್ ಮಾತನಾಡಿದನಂತರ ಪಾರ್ಲಮೆಂಟರಿ ಕನ್‌ವೆನ್‌ಷನ್ ಏನು ಹೇಳುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಉಳಿಕೆಯುವರು ಅದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಅದು ಅವರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ .....

† ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಈಗತಾನೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರಿಗೆ ಅದು ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆ. ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಅವರ ನಾಯಕರಲ್ಲಿ ಗೌರವವಿಲ್ಲ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲ ಅನ್ನುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದಿವಸ ಎದುರು ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಉಪಪಕ್ಷಗಳು ಇರುತ್ತವೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆ ನಾನಾ ಪಕ್ಷಗಳವರು ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯತಕ್ಕ ಚರ್ಚೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವರವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿವ್ದನ್ನು ಅವರು ಹೇಳುವ ಹಕ್ಕು ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಇದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನೂ ಎದುರು ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರೇ ತಿಳಿಸಬೇಕು ಅಂದರೆ ಅದೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದುವೇಳೆ ನಾಯಕರು ಹೇಳಿರತಕ್ಕ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿ ಮಾತನಾಡತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಾಗ ಬೇರೆ ಸದಸ್ಯರೂ ಮಾತನಾಡಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದ್ದರೂ ಅವರನ್ನು ಕೂತುಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿಯೇ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಮೂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಟ್ಟಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಮಾತನ್ನು ತಾವು ಹೇಳುವುದು ಅಪರಾಧ, ಅಪ್ರಕೃತವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾವು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಎಕ್ಸ್‌ಪಂಡ್ ಮಾಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ತಾವು ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ನಾಗಪ್ಪ.—ಇದರಿಂದ ತಾವೇ ಕ್ರಾಂತಿಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಎ. ಚನ್ನೇಗೌಡ.—ನಾನಾದರೂ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಶಿವಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಶಿವಪ್ಪನವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿಲುವನ್ನು ಹೇಳಲಿ. ಆ ನಿಲುವನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತವಾಗಲಿ, ಏಕೆಂದರೆ, ಹಿಂದೆ ಕೊಟ್ಟಂಥ ಭರವಸೆ ಕಾರ್ಯಗತಮಾಡಲಿಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಮಾಡಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ತಾವು ನನಗೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಪ್ರಾಕ್ಟೀಸನ್ನು ಕಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಿ. ಸಂತೋಷ. ಸದನ್ಯರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಾವು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಿರುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲವೆಂದು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾವು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಪ್ರೊಸೀಡಿಂಗ್ಸ್‌ನಿಂದ ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕು.

† ಶ್ರೀ ಅಜೀಜ್ ಸೇಟ್.—ಇದು ತುಂಬ ಕಾಂಜೆಸ್ಟಿವರ್ಷಿಯಲ್ ಮತ್ತು ತುಂಬ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯ. ಇದು ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ಒಂದು ಪಾರ್ಟಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದು. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಈಗ ಮಾತಿರುವ ವ್ಯವಹಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಈಗ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವವರೆಗೂ ನಾವು ಈ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷ, ಪಿ. ಎಸ್. ಪಿ., ಎಸ್.ಎಸ್.ಪಿ. ಜನತಾಪಕ್ಷ ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಒಬ್ಬ ಲೀಡರ್ ಎಂದು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆ ಲೀಡರ್ ಮೇಲೆ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ತಾವು ಈಗ ನಮಗೂ ಅವರಿಗೂ ಒಂದು ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಹಾಗೆ ಡಿವೈಡ್ ಅಂಡ್ ರೂಲ್ ಅನ್ನು ನಡಿಸಿ ತಮ್ಮ ಆಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಕೂತುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದೀರಿ. ನೀವು ಹೇಳುವ ಪದಗಳನ್ನು ನಾವು ಯಾರೂ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರು ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಪದಗಳನ್ನು ಅಫಿಷಿಯಲ್ ರಿಕಾರ್ಡ್‌ನಿಂದ ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕು. ಇವತ್ತು ನನ್ನನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದರೂ ಅಷ್ಟೇ ನನಗೆ ಸಸ್ಪೆಂಡ್ ಆರ್ಡರ್ ಕೊಟ್ಟರೂ ಅಷ್ಟೇ. ನನ್ನ ಸದಸ್ಯತ್ವವನ್ನು ಕಿತ್ತುಹಾಕಿದರೂ ಅಷ್ಟೇ. ಇಲ್ಲಿ ಗಿವ್ ರೆಸ್ಪೆಕ್ಟ್, ಅಂಡ್ ಟೇಕ್ ರೆಸ್ಪೆಕ್ಟ್ ಬೇಕು. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಮಗೆ ಮರ್ಯಾದೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಒಳ್ಳೆಯದು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬರೀ ಆ ಕುರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದೇನೆಂದು, ಅವರ ರಕ್ಷಣೆ ಇದೆಯೆಂದು ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಮನಬಂದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಡೆಯ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ, ನಾನು ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಹೋದರೂ ಸರಿಯೇ, ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಮ್ಮ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರು ಹಾಗೂ ನಾಯಕರು ಕೂತಿರುವವರೆಗೆ ಒಂದು ಪ್ರದರ್ಶನಮಾಡಿ ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ಒಂದು ರೀತಿಯಾಗಿ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದವರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ನೀವು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಅಫಿಷಿಯಲ್ ರಿಕಾರ್ಡ್‌ನಿಂದ ತೆಗೆಸಿಹಾಕಬೇಕು. ಅವು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಎಕ್ಸ್‌ಪಂಜ್ ಆಗಲೇಬೇಕು. ನೀವು ಹೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ವಿಷಾದವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲೇಬೇಕು ಆಗ ನಮಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ಸಲಹೆ ಏನೆಂದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಸಾರಿ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದವರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಾವು ಕೈಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಡಬೇಡಿ. ಇದರಿಂದೇನೂ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು ವಿಷಾದ ಸೂಚಿಸದಿದ್ದರೆ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಶಿವಪ್ಪನವರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಶ್ರೀ ಕದಂ ಅವರು, ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು ಎಲ್ಲರೂ ಆಚೆ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. The literal meaning of Speaker is that he who speaks much but the definition of Speaker here is one who speaks less. ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಕ್ಕಡಿ ಇವೆ ನೋಡಿ; ಅದರಂತೆ ಇರಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ನಿಮಗೂ ಗೌರವ ಬರುತ್ತದೆ, ನಮಗೂ ಗೌರವ ಬರುತ್ತದೆ.

†ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ತಾವು, ನಮ್ಮ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಮಾತನಾಡಿದನಂತರ ಬೇರೆ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡಿದ ಬಗ್ಗೆ, ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನೀವು ತಮ್ಮ ಆತ್ಮ ಸಾಕ್ಷಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ನಾನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—I never meant anything like that.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅನುಭವ ಕಡಿಮೆ. ಇವತ್ತು ಚೈಜರು ಜೆಂಚಿನಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರು ಏನು ಬೇಕಾದರೂ, ಯಾವಾಗಬೇಕಾದರೂ, ಹೇಳಿ, ಪುನಃ ಅದಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಡಬಹುದೆಂಬುದು ಮಾಮೂಲಿಯಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಏನಾದರೂ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಅದೆಲ್ಲಾ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಜನರು ನಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಸಲ ನಮಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದಷ್ಟು ಹದಗೆಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇವತ್ತು ಶಿವಪ್ಪನವರು ನಾಯಕರಾಗಿ ಇರುವುದರಿಂದ ತಾವು ಶಾಂತವಾಗಿ ಇರುತ್ತೀರಿ, ಈ ಸಭೆಯೂ ಶಾಂತವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನು ಶಿವಪ್ಪನವರಿಗಿಂ ಕಠೋರವಾಗಿ ಇರುವ ಪೈಕಿ ಯಾರಾದರೂ ಆ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಇವತ್ತು ಎಶೊ

ಜನರು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಚ್ರಿಜರಿ ಬೆಂಚಿನಲ್ಲರುವವರಂತೂ ಪೆಚ್ಚು ಕೈ ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ದೇಶದ ಜನರು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ತಾವೂ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಥವರಲ್ಲಿ ಅವಿಶ್ವಾಸ ಪಡತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಏನೋ ಆತುರ, ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳು ಬೇಗನೇ ನಡೆಯಲಿ ಎಂದು ಇನ್ನೊಂದು ಆತುರ, ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಏನಾದರೂ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಕ್ಕದೆ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ನೀವು ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ತರಾಟೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಿತ್ತು. ತಮಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇದೆ. ರಾಜ್ಯಾಂಗದಲ್ಲಿ, ರೂಲ್ಸ್ ಆಫ್ ಪ್ರೊಸೀಜರ್‌ನಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ನಮಗೆ ಆ ರೀತಿಯ ಅವಕಾಶ ಇದೆ. ಮಂತ್ರಿಯವರು ಈ ಸಭೆಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರರಾದವರು. ಅವರು ಏನೇನು ಬೊಗಳಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ, ಅದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.....

†ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್ (ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಾನು ಕೂತುಕೊಂಡು ಮಾನ್ಯ ನಂಜೇಗೌಡರು ಏನೇನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು, ಅದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವರು ಆವೇಶದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಏನೇನು ಬೊಗಳಿ ಹೊಗುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಅದನ್ನು ತಾವು ರಿಕಾರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ (ಅರಕಲಗೂಡು).—ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಾನು ಆ ಪದ ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಜ.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಅದರಿಂದ ಬೊಗಳುವ ಕೆಲಸ ನಾಯಿಗಳದ್ದು. ಮನುಷ್ಯ ಬೊಗಳುವ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿಯವರು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಾಗ ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡಿದಾಗ ಏನಾದರೂ ತಪ್ಪು ಇದ್ದರೆ, ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರು ಅದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಏನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗವಾಗುತ್ತಿರುವ ಕೆಲವು ಪದಗಳನ್ನು ಕೇಳುವಾಗ ಆ ಪದಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಹುಶಃ ಹೊಸದಾಗಿ ಒಂದು ಡಿಕ್ಷನರಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಕಾಲ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಈಗ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡತಕ್ಕ ಪದಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಇದು ಯಾರಪ್ಪನ ಗಂಟು, ಮುತ್ತಾತ, ತಾತನ ಗಂಟು ಈ ರೀತಿಯಾದ ಪದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇವು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿಯೇ ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು, ನಿರ್ಧರಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಯಾವರೀತಿ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿನೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾನು ಹೇಳುವಂಥಾದ್ದು ಒಂದು ಡಿಕ್ಷನರಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಪದಗಳು ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಏನು ಮಾತನಾಡಬೇಕಾದರೂ ಬಹಳ ತೂಕದಿಂದ, ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇರುವಂಥಾದ್ದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡಬೇಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯ ಪದಗಳು ಇವೆ. ಆ ಕಡೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ಸದಸ್ಯರಾಗಲೀ ಈ ಕಡೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ಸದಸ್ಯರಾಗಲೀ ಅಂಥಾ ಪದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ 'ಬೊಗಳು' ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥ ಪದವನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಈ ಸಭೆಗಾಗಲಿ ಹೊರಗಡೆಯವರಿಗಾಗಲಿ ಶೋಭೆಯನ್ನು ತರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದಲ್ಲ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೂ ಶೋಭೆ ತರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ 'ಬೊಗಳು' ಎನ್ನುವುದು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿಯೇ ಹೇಗೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಾವು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಬೇಕು.

Mr. SPEAKER.—Does the hon. Member agree that the word is not dignified and decent?

Sri H. N. NANJE GOWDA.—I have decided to withdraw that word.

Sri K. PUTTASWAMY (Minister for Law, Labour and Parliamentary Affairs); I rise on a point of order, Sir.

Several Opposition members rose

Mr. SPEAKER.—I will first hear the point of order of Sri Puttaswamy and thereafter the points of order of others.

Sri K. PUTTASWAMY.—The term the hon. member Sri Nanje Gowda has used is unparliamentary in the context in which it has been used. My request to the Chair is that the Chair should kindly rule that it is an unparliamentary expression and direct the hon. member not only to withdraw it but also express regret for having used it.

† ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಸ್ವಾಮಿ, ಮಾನ್ಯ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಶಾಖೆಯ ಸಚಿವರು ಕೃಯಾಲೋಪವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಂಜೇಗೌಡರು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ 'ಬೊಗಳು' ಎನ್ನುವ ಪದವನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಂಜೇಗೌಡರು ಮಾತನಾಡುವ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಪದವನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒದರು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಒದರು ಎಂದರೆ ಹೇಳು ಎಂದರ್ಥ. ಆ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಂಜೇಗೌಡರು ಬೊಗಳು ಎನ್ನುವ ಪದವನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಪದ ಅನ್‌ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಭೆಯ ನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲರು ಈ ಸಭೆಯ ಘನತೆ ಮತ್ತು ಗೌರವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆ ಪದ ಅನ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅವನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಂಜೇಗೌಡರು ವಿನಯದಿಂದ ಆ ಪದವನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಅದಕ್ಕೆ ತಪ್ಪು ಅರ್ಥವನ್ನು ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕೃಯಾಲೋಪವೂ ಇಲ್ಲ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಟ್ಟು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಹುದು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಶ್ರೀ ಚನ್ನಯ್ಯನವರು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಚೆನ್ನಯ್ಯ (ಕೃಷ್ಣರಾಜ).—ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಇನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದು ಬೇಡ. ತಾವು ದಯವಿಟ್ಟು ಅವರು ಹೇಳಿರುವ ಪದವನ್ನು ರೆಕಾರ್ಡ್‌ನಿಂದ ತೆಗಿಸಿಹಾಕಿಬಿಡಿ. ಇದೇ ರೀತಿ ಚರ್ಚೆಯಾದರೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ. ನಾನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೈಮುಗಿದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಇನ್ನು ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದು ಬೇಡ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ನಾನು ಅದೇ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಪದಗಳನ್ನು ಅಫಿಷಿಯಲ್ ರೆಕಾರ್ಡ್‌ನಿಂದ ತೆಗಿಸಿ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಎಲ್ಲರ ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್‌ಗಳು ಸಹ ಮುಗಿಯಲಿ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎನ್. ರಾಮಣ್ಣ.—ಈಗ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚೆನ್ನಯ್ಯನವರು ಇದನ್ನು ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡೋಣ, ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಅದರಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

Mr. SPEAKER.—Sri Nange Gowda agreed that the expression was unparliamentary and has withdrawn it. I think impliedly that amounts to expression of regret. I think the matter should end there.

Sri K. PUTTASWAMY.—You may close the matter. I have no objection, but I want to point out that the hon. member only said that he has decided to withdraw, but he has not withdrawn.

Mr. SPEAKER.—I hold that Sri Nanje Gowda has withdrawn the whole thing.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಚ್. ಜಯಪ್ರಕಾಶ್‌ನಾರಾಯಣ್ (ಸಿಸಿ).—ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್ ಸರ್.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನಂಜೇಗೌಡರ ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್ ಮುಗಿಯಲಿ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಚ್. ಜಯಪ್ರಕಾಶ್‌ನಾರಾಯಣ್.—ನನ್ನದು ಮುಗಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಕೃಯಾಲೋಪ ಇಷ್ಟೆ, ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಸ್ವಚ್ಛಪಾಗಿ ಈ ಮನೆಯ ಘನತೆ ಗಾಂಭೀರ್ಯಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ನಾಯಿ ಬೊಗಳುತ್ತದೆ, ಮನುಷ್ಯರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೇಳಿದರು. ಮತ್ತು ಸಾಕಷ್ಟು ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಹ ಕೊಟ್ಟರು. ನಂತರ

ಆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಂಜೇಗೌಡರು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆಂದು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ನಮ್ಮ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಅವರು ಎದ್ದು It is not sufficient ಎಂದು direction ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು. ಅವರಿಗೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ 10-15 ವರ್ಷಗಳ ಅನುಭವ ಇದೆ. ಆದರೂ ಸಹ ಇಂತಹ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಬಂದಾಗ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನೀವು ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡಬಾರದು. ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಇದೇ ನನ್ನ ಕ್ರಿಯಾಲೋಪ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಚೆನ್ನಯ್ಯ.—ಇದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸುವುದು ಬೇಡ. ಅವರು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿದ ಪದವನ್ನು ರೆಕಾರ್ಡ್‌ನಿಂದ ತೆಗಿಸಿಬಿಡಿ. ಈಗ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ.

Mr. SPEAKER.—If the members want me to state the position I have no objection. I am ready to state it just now or at any time later. If hon. Members want to proceed with the buisiness, I have no objection for that also.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬೊಗಳೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆಯೇ ?

Mr. SPEAKER.—Now a point was raised. I think there is much misunderstanding about my observation. All that I said is this. When parties are formed in the Assembly it is for the Chair to recognise the party, whether it is the ruling party or opposition parties or groups. I have stated this position in detail on a previous occasion. For the benefit of hon. Members I shall just give a resume of it. The position is that parties are recognised for several purposes according to the principles arrived at in the Conference of Presiding Officers held at Trivandrum. I have already referred to that on a previous occasion. I think I have to state the position again. Parties are recognised by the Chair in the House. The parties or groups may have particular ideologies in the House and outside. Before giving recognition I have to consider that. That is the finding arrived at in the Trivandrum Conference. The Trivandrum Conference further laid down that when various groups combine, they should combine on the basis of certain principles and policies. When they combine that way, they should be recognised as Opposition Party or Opposition Group. In the present context we are told that a Samyukta Vidhayak Dal has been formed by various Parties, Groups and individual members coming together. It is better to combine and to organise that way. But when you do so, I think all the parties and groups here merge their identity in the Samyukta Vidhayak Dal for the purpose of recognition of the Samyukta Vidhayak Dal and they do not exist so far as the working of the Assembly is concerned. Therefore, when that is the position, they elect a Leader.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—In this connection, I want to say something with your permission. I wish to submit that what you are now saying, is not germane to the issue before us. Beside, a Committee has been constituted in this Assembly and we have been examining as to what the position should be, what its composition should be and all those things. Perhaps, you do not remember that your predecessor so far, had not recognized, but by convention we have been recognized and you are bound to recognize. Therefore, my respectful submission is that you

(SRI H. SIDDAVEERAPPA)

are trying to raise a hornest's nest by these methods. So my request to you is to adjourn now and meet at 3-30 because now we are fed up with this problem.

Mr. SPEAKER.—I shall explain the position.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Perhaps in no assembly where there are so many parties and groups in the Opposition, they behave in such an orderly manner as we do here. As our Whip has put it, we are not one party, we are different parties. For working arrangement in the Assembly we have come together as a sort of combination or group, but we have not merged our identity completely. Our parties have their own individuality, but for working arrangement we have combined and elected our friend Sri Sivappa about whom we are very proud. That is a different matter. But, now to raise issues again here when the working arrangement is itself so smooth, so good and so harmonious, I feel-naturally we on this Side are very sensitive, because we try to read in between the lines when a reference is made by the Speaker. Much of our trouble is due to the fact, though by convention the Speaker does not speak, in Mysore Assembly the Speaker speaks most of the time. If you do not speak most of our difficulties will not be there. I may say so with all humility, you are my esteemed friend, the less you speak it is better for you, for this House and also for the State.

3-00 P.M.

Mr. SPEAKER.—I don't think I am speaking unnecessarily. A point was raised and I wanted to explain it. I do not want anything to be said against the opposition. I wanted, as Sri Huchamasthy Gawda put it, that when a matter is put forward by a leading Member, the same should not be repeated, and the time should be more usefully spent. I have not said anything of which I should be ashamed. Let us close the matter and proceed to the next item.

Sri M. NAGAPPA.—Whatever position you may be having, the record itself will speak !

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಇದು ಎಕ್ಸ್‌ಪೆಂಜ್ ಆಗಬೇಕು.

Mr. SPEAKER —ಇದು ಎಕ್ಸ್‌ಪೆಂಜ್ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. I shall examine the record and find out if there is anything which should be expunged under Rule 315 and consider it.

† ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಂಜೇಗೌಡರು ತಪ್ಪು ಆಗಿದೆ ಎಂದು ನ್ಯಳ ದಲ್ಲೇ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಿವೇದನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇವೊತ್ತೇ ಅಫಿಷಿಯಲ್ ರಿಕಾರ್ಡ್ ತರಿಸಿ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವರು ಯಾವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಎಕ್ಸ್‌ಪೆಂಜ್ ಮಾಡ ಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗಲೇ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬೇರೆ ಬಿಸಿನೆಸ್‌ಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ತಾವು ಹೇಳಿರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಏನು ಇದೆ ಅದುನಮ್ಮ ನಮ್ಮಲ್ಲೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ತರಬೇಕು ಎಂದು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಅದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. ತಾವು ಇಂಪಾರ್ಷಿಯಲ್ ಆಗಿರಬೇಕು.

† ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಪ್ಪನವರು ಮಾತನಾಡಿದಮೇಲೆ ನಾನೂ ಒಂದು ಮಾತನಾಡಿದೆ. ಆಮೇಲೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ವಾಪಸ್ಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದರಲ್ಲಾ ಆದು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿಯೇ ಇರಲಿ ಅನ್‌ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿಯೇ ಇರಲಿ ಅವರ ಒಂದು ಸೌಜನ್ಯದಿಂದ ನಾನು ವಾಪಸ್ಸು ಪಡೆದೆ. ಈಗ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆ ಏನೆಂದರೆ ನೀವು ಹೇಳಿರ ತಕ್ಕಂಥಾದ್ದೆರಾ ಒಳ್ಳೆಯ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ.

'ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಈಸ್ ಸೊ ಸಿಂಪಲ್' ಎಂದು ತಾವೇ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಈ ಸಭೆಯ ಫೀಲಿಂಗ್ಸ್ ಏನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಾವು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ಆ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ತಾವು ವಾಪಸು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪುನರ್‌ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಮೊಟಕು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ಒಂದು ಮಾತು ತುಟಿಮೀರಿ ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ ಅದನ್ನು ವಾಪಸು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ತಾವು ಹೇಳಿದರೆ ನಾವು ನಿಮಗೆ ಚಿರರುಣಿಗಳಾಗಿರುತ್ತೇವೆ. ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಗರಾಚೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಮಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು ಬರುತ್ತದೆ, ನಮ್ಮನ್ನು ತಂಚೆ ಕೋರರು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

Mr. SPEAKER.— I shall get the record and examine it as to whether what is stated is objectionable or not.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ತಾವು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ ಎನ್ನುವ ಮಾತು ರಿಕಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿದೆ. ವಾಪಸು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಅದು ನಿಮ್ಮ ದಿಟ್ಟತನ. ಈಪೊತ್ತು ಏನೇ ಆಗಲೀ ಇತ್ತಕಡೆ ಸದಸ್ಯರು ನಾನು ಮಾತನಾಡಿದಮೇಲೆ ನಾನು ಏನನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಅದನ್ನು ಪುಷ್ಟಿಕರಿಸಲು ಕೆಲವು ಸಲ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದು ತಪ್ಪು, ಅದು ನಿಮ್ಮ ನಾಯಕರಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಾರದು. ತಾವು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೋಡಲು ಬೇಕಾದರೆ ಸಭೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ. ಅತ್ತ ಕಡೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದವರು ಎಷ್ಟೋ ಅಧ್ಯಾನವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಗತಿನು ತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಪೂರಾ ವಿರೋಧ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಆ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳುವ ಶಕ್ತಿ ನಿಮಗೆ ಇಲ್ಲವೋ ಏನೋ ? ಈಗ ತಾವು ಸಭೆಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ರಿಕಾರ್ಡ್ ತರಿಸಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ನೀವು ಒಳ್ಳೆಯ ವಕೀಲರು, ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಚನ್ನಯ್ಯ. ರಿಕಾರ್ಡ್ ತರಿಸಿ ತಾವು ಇಲ್ಲಿ ಓದಿ ನೋಡಿದರೆ ಸಮಾಧಾನ ವಾಗುತ್ತದೆ.

Mr. SPEAKER.—I want to know what the Leader of the House suggests with regard to the adjournment of the House.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಚನ್ನಯ್ಯ.—ಸಭೆಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕುವುದು, ಬಿಡುವುದು ತಮಗೆ ಬಿಟ್ಟದ್ದು. ತಾವು ಹೇಳಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಬೇಕು ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಸಭೆಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ರಿಕಾರ್ಡ್ ತರಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಸಭೆಯ ನಾಯಕರಿಂದ ಏನೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಸಭೆಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಮಗೇ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಒಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಅವರು ಬಹಳ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನೀವೇನು ಪದವನ್ನು ಯಾವ ಕಾಂಟೆಕ್ಸ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಅನಂತರ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ತಾವೇನು ಪದ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದೀರಿ, ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದೀರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಒಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿ ಮುಂದೆ ಹೋಗುವುದು ಉಚಿತ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆ ಸಭೆಯನ್ನು ಅಡ್ಜರ್ನ್ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಡಿಮ್ಯಾಂಡನ್ನು ಮೂವ್ ಮಾಡಿದೆ, ಅದರಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ತಾವು ಬೇಕಾದರೆ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಮುಖಂಡರನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡು

(ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್)

ರಿಕಾರ್ಡ್ ನೋಡಿ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದು. ಸಭೆಯನ್ನು ಅಡ್ಜರ್ನ್ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ತಮಗೆ ಬಿಟ್ಟಿದೆ, ತಮಗೆ ನೂಕ್ತ ಕಂಡಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು, ಅಡ್ಜರ್ನ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಅಡ್ಡಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ.

Mr. SPEAKER.—The House will now rise and meet again at 4 P.M.

The House rose at Twelve Minutes past Three of the Clock and re-assembled at Ten Minutes past Four of the Clock.

[MR. SPEAKER in the Chair]

Mr. SPEAKER.—As promised, I just got an extract from the proceedings and went through it. I do not think I had stated anything which should have really offended the Hon. Members. I tell them that I never intended to offend or insult anybody. I did not mean to offend any party or any section. I think, in the interests of better understanding, I stated something and probably it is not properly understood. All the Hon. Members should proceed on the basis that the Chair never intends to offend anybody. So, I never intended to offend anybody or any section or any party in the House.

Sri S. BANGARAPPA.—Will it remain on the records? I want to know from the Hon. Speaker whether those observations will remain in the records?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಇದರಲ್ಲಿ ಅಪಮಾನದ ಪಾಯಿಂಟ್ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಅಪಮಾನ ಆಗಬೇಕೆಂದಾಗಲಿ, ಯಾವ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಅಪಮಾನ ಆಗಬೇಕೆಂದಾಗಲೀ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ಆರೀತಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದಂಥ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಏನೂ ಅಂದಿಲ್ಲ. ಅದು ಆ ಅರ್ಥ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಆ ರೀತಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. I think the matter should end there.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ತಾವು ಹಿಂದೆಯೂ ಸಹ 2-3 ಸಲ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಾಗ ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ತಾವು ಈ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ಲೀಡರ್ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಮಾನ ಬರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ತಾವು ಸ್ಪೀಕರ್ ಆಗಿ ಈ ಸಭೆಯ ಘನತೆ ಗೌರವಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನಾನು ಪ್ರೊಸೀಡಿಂಗ್ಸ್ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ನೀವು ಏನು ಮಾತನಾಡಿದ್ದೀರಿ ಆ ನ್ನೂ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಯಾರಿಗೇ ಆಗಲಿ, ಯಾವ ಪಕ್ಷಕ್ಕೇ ಆಗಲಿ ಯಾವರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಅಪಮಾನ ಉಂಟಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಂದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ತಾವು ತಪ್ಪು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ಯಾರಮೇಲೂ ಆಪಾದನೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ನಾನು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ನಂಬಬೇಕು ಎಂದು ತಮಗೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಅಜೀಜ್ ಸೇಟ್.—ಈಗ ತಾವು ಅರ್ಧ ಗಂಟೆನೋ ಒಂದು ಗಂಟೆನೋ ಅಡ್ಜರ್ನ್ ಮಾಡಿದ್ದಿರಿ. ಒಳಗಿಗೆ ತಾವು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಲೀಡರ್ಸ್ ಏನೇನೋ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡಿರಿ. ಯಾವ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಿ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಿ. ನಮ್ಮನ್ನೂ ಕಾನ್‌ಫಿಡೆನ್ಸ್‌ಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೇಳಬೇಕು. ಮುಚ್ಚು ಮರೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಏನು ನಡೆಯಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಈ ಮನೆಗೆ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಮಾಡಬೇಕು. ನೀವು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಲೀಡರ್‌ಗಳು ಅದರಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೇ ಇದನ್ನು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಪ್ಪನವರು ಹೇಳಲಿ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪನವರೋ ಅಥವಾ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚೆನ್ನಯ್ಯನವರೋ ಯಾರಾದರೂ ಹೇಳಲಿ. ಇಲ್ಲಿ ಏನು ನಡೆಯಿತು, ಅಲ್ಲಿ ಏನು ತೀರ್ಮಾನವಾಯಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೀವು ಹೇಳಿ ಅಥವಾ ಅವರು ಹೇಳಲಿ. ನಾವೆಲ್ಲಾ ಅದನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಕಾತುರರಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ಇದು ಮೊದಲನೇ ಬಾರಿ ಬಂದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅಲ್ಲ. ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೆ 3-4 ಸಾರಿ ಬಂದಿದೆ. ನನಗೆ ಜ್ಞಾಪಕ ಇದೆ. ಹಿಂದೆ ನಮ್ಮ ನಾಯಕರಿಗೆ ಅಗೌರವ ತೋರಿಸಿದ್ದೀರಾ ? ಯಾರು ಈ ಮನೆಯ ಗೌರವ ಘನತೆಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕೋ ಅಂತಹವರೇ ಈ ರೀತಿ ಪದೇಪದೇ ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ ತೊಂದರೆ ಬರುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ಅಗೌರವ ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಅದೆಲ್ಲಾ ತಾವು ಹೇಳುವುದು ಅನಾವಶ್ಯಕ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಚನ್ನಯ್ಯ.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೌಸ್‌ಗೆ ಹೇಳಬೇಕೋ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕೋ ಆವರೆ ಮಾಮೂಲು ಪ್ರಕಾರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಹೇಳಬಹುದು. ನಾವು ಏನು ವಿಷಯ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದೆವು ಎಂದರೆ ವೀಟಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳು ಬಂದವು. ಅದರಲ್ಲಿ ಶನಿವಾರದ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಚರ್ಚೆ ಬಂತು. ಶನಿವಾರ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ, ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟು ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಾಡಿದೆವು. ಅವರು ಈ ವಿಷಯ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಯಾರ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ನೋಯಿಸದಂತೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಏನು ತಿಳಿಸಿದರೋ ಅದು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆವು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಅಷ್ಟೇ ಸಾಕು. ಇದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬಾರದು ಎಂದು ಒತ್ತೊತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು. ಅದನ್ನು ವೇಳೆಯೊಳಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

Budget Estimates for 1969-70—Demands for Grants

Demand Nos 10, 12 and 13

(19)—GENERAL ADMINISTRATION

Sri VEERENDRA PATIL (Chief Minister).—Sir, on the recommendation of the Governor, I beg to move :

> " That a sum not exceeding Rs. 4,48,45,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1970, in respect of 'General Administration'."

Mr. SPEAKER.—Motion moved :

> " That a sum not exceeding Rs. 4,48,45,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1970, in respect of 'General Administration'."

Along with this demand, the other Demands Nos. 12 and 13 are deemed to have been moved and are open for discussion.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ನಾಗಪ್ಪ.—ನಮಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಂಥ ನೋಟೀಸ್‌ನಲ್ಲಿ 41A, 78A Expenditure connected with National emergency ಈ ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್ ಇದೆ. ಈಪೊತ್ತಿನ ಬಜೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದುದನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಒಮಿಟ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಯಾವುದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಆ ಡಾಕ್ಯುಮೆಂಟ್ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಈಗ ಇಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ತರಿಸಿ ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ಈಪೊತ್ತು ಡಿಮ್ಯಾಂಡುಗಳು 10, 12, 13, ಇವೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಅದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.